

Čís. 1560.

Přečin proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák. jest deliktem kulposním; po stránce subjektivní rozhodna je tu předvídatelnost pachatele o příčinné souvislosti mezi jeho jednáním (opomenutím) a nebezpečím pro život, zdraví nebo bezpečnost lidskou.

Zavinění majitele palírny, nedal-li ohraditi výpalkovou jámu na dvoře palírny.

(Rozh. ze dne 20. března 1924, Kr II 399/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 30. června 1923, jímž byl obžalovaný osvobozen podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodů zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Dle protokolu, sepsaného na místě samém dne 12. května 1923 za přítomnosti všech soudcovských členů trestního senátu, zasedavšího při prvním i druhém hlavním přelíčení, státního zástupce, obžalovaného a jeho obhájce, vypovídal svědek Josef B., že asi týden před neštěstím přišel se starostou do palírny obžalovaného, by se na pálení podíval. Svědkovi bylo nápadno, že jáma, naplněná až na povrch výpalky, není ohrazena, naopak úplně volna. Upozornil na tuto okolnost obžalovaného a dodal, že přijde ještě s někým do konfliktu, aby si jámu ohradil, a že obžalovaný na to řekl, že jámu ohradí. Dle téhož protokolu udal svědek Antonín Š. st., že týden před neštěstím přišel do palírny, kde jeho syn páčil slivovici, a, vida, že přístup k jámě jest úplně volný, upozornil na to obžalovaného, by jámu ohradil, by se ještě něco nestalo. Obžalovaný na to ničeho neodpověděl. Tato výpověď byla nad to přečtena při druhém hlavním přelíčení. V důvodech rozsudkových není k těmto dvěma významným svědeckým výpovědím hleděno. Nelze tudíž zjistiti, zda rozsudek vzal okolnosti, svědky těmito dotvrzené, za prokázány, zda zejména vzal za prokázáno, že obžalovaný byl dvěma staršími a zkušenými lidmi varován, aby jámu ohradil, a zda vzal za prokázáno, že jáma byla v onom stavu, jak jej tito svědci vylíčili. Okolnosti ty, zejména první, jsou však pro posouzení viny obžalovaného významny. V tomto ohledu jest tudíž rozsudek neúplným.

Než i na základě oněch skutkových okolností, které vzal rozsudek za prokázány, neprávem vyslovil, že zde není skutkové podstaty trestného činu. Přečin podle §u 335 tr. zák. je deliktem kulposním. Rozhodná je dle znění zákona předvídatelnost nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidskou z jednání nebo opomenutí pachatele, jinými slovy: »představitelnost o příčinné souvislosti mezi jeho

jednáním (opomenutím) a oněmi účinky«. Obžalovaný měl ve svém obydlí pálenici, kterou dával k dispozici v zimní době pro pálení slivovice cizím lidem. Lidé ti chodili dvorem a počet osob, které jak ve dne, tak v noci měly přístup na dvůr, nebyl předem určen. Obžalovaný musil počítati s tím, že na dvůr docházejí lidé, kteří nemají vztahu k pálení slivovice. Nejlepším toho dokladem je příklad školáka Jana K-e. Tento přišel v šest hodin večer na dvůr obžalovaného vyvolat otce z palírny. Na dvoře byla tma, K. spadl do neohražené jámy a opařil si ruce, poněvadž neohražená jáma byla naplněna horkými výpalky. K. neměl přímého vztahu k pálení slivovice, ale šel pro otce, který v pálenici se zdržoval. Z toho vidno, že na dvůr docházely i osoby, jichž okruh nemohl býti předem určen a o nichž nemohl obžalovaný předpokládati, že s místní situací a zejména s krajně nebezpečnou situací u neohražené jámy budou obeznámeny. Případ K-e není ostatně ojedinělým. I svědci, jichž výpovědi citovány, B. a Antonín Š. st., přišli nahodile na dvůr. A stejně nahodile přišel též svědek Jan J., který spadl rovněž do neohražené jámy. Rozsudek nevyslovil se žádoucí jasností, zda vzal či ne vzal za prokázáno, že obžalovaný si musil býti vědom, že na dvůr přicházejí též lidé, jichž okruh mu nebyl znám, vyslovil však, že poškozený H. neměl prý na dvoře co hledati. Okolnost, zda H. měl na dvoře co hledati, nemůže pro posouzení viny obžalovaného padati nikterak na váhu. Rozhodnou otázkou jest, zda obžalovaný musil počítati též s příchodem osob na dvůr, které neznaly místní situace a k pálení slivovice v době svého příchodu neměly vztahu. V ohledu tom jeví se v rozsudku též zmatečný důvod §u 281 čís. 5 tr. ř. (nejasnost). Než nehledě k tomuto zmatečnému důvodu, jest názor rozsudkem projevený, že obžalovaného nelze též proto uznati vinným přečinem dle §u 335 tr. zák., poněvadž poškozený v osudné době na dvoře neměl co hledati, neudržitelným. Tím se vyřizuje též úvaha rozsudku, že lidé, kteří pálili, nebyli by spadli do jámy, poněvadž jim situace byla známa, a že, chtěli-li vyjít, mohli vzít s sebou světlo. Vrata byla otevřena, když H. vešel do dvora. Na dvoře byla tma, poněvadž lampa shasla nebo byla odnesena. Rozsudek označuje to jako »nešťastnou náhodu«. Než to jsou jen další články řetězu, který spíná kulposní opomenutí pachatele s úrazem H-ovým. Okolnost, že vrata byla otevřena, možnost, že vrata mohou zůstatí nedopatřením otevřena, že světlo může shasnoutí nebo býti odneseno, vše to nutno vzítí v úvahu při posouzení otázky, zda dopustil se obžalovaný činu, jemu za vinu kladeného tím, že jámu, do níž vtékaly horké výpalky, neohradil tak, aby bylo vyloučeno, by člověk do jámy nespádl. Neuzavření vrat, odnesení lampy, shasnutí světla, to jsou vesměs možnosti, které jsou myslitelné. A kulposní jednání spočívá právě v tom, že neučiněna opatření, která by byla s to, zažehnatí nebezpečí, vyvolané takovými in concreto myslitelnými okolnostmi. Kdo zařizuje podnik tak nebezpečný, jak to učinil obžalovaný, kdo má na dvoře jámu v bezprostřední blízkosti palírny, vedle chodníku, jámu od palírny oddělujícího, tomu jest počítati s možností, že do dvora může za tmy přijítí člověk se situací neobeznámený, a musí učiniti vše, aby bylo zabráněno tomu, by nikdo do jámy nemohl spadnoutí. Že poškozený ve tmavém dvoře cesty neviděl a viděti nemohl, že šel po chod-

niku vedle neohražené jámy a do jámy spadl, není nešťastnou náhodou, za kterou obžalovaný není zodpovědný. To jest další článek řetězu, jehož prvním článkem jest neohrazení jámy obžalovaným. Uvádí-li rozsudek, že nelze klásti za vinu obžalovanému, že si nevymohl úředního schválení provozu, že to bylo věcí jeho předchůdce, nutno podotknouti, že nejde o řešení otázky práva administrativního, nýbrž že nevyžádání si schválení jest dalším dokladem pro kulposní jednání obžalovaného. Nejdůležitějším však jest, že obžalovaný byl varován před tím nejen slovy, nýbrž i událostmi. Jak ze svědecké výpovědi Josefa B-a a Antonína Š-a st. zjevno, zpozorovali tito týden před neštěstím nebezpečnou situaci a varovali obžalovaného. Leč marně. Dne 11. listopadu 1912 utrpěl úraz K., dne 18. listopadu 1922 J. A přes to obžalovaný jámy neohradil. Bylo jeho povinností jámu přiměřeně ohraditi a budiž v ohledu tom poukázáno na svědeckou výpověď Viktora V-a, udávajícího: »Kol jámy se dá postavití zábradlí, a kdyby bylo u jámy zábradlí, tak by tam nikdo nespádl; jámy se hradí 120 cm vysoko a nahoru se přibíje lať.«

Příznačno pro posouzení subjektivní stránky jest též, jak při soudní komisi na místě samém byly sudy po jedné straně jámy postaveny. Poukazuje se na svědeckou výpověď Anastazie Š-ové, udávající, že ony sudy, které stály dne 12. května 1923 při soudní komisi u jámy, v době úrazu H-ova tam nebyly a poukazuje se na svědeckou výpověď Petra K-a, dle které ani u onoho chodníka ani s druhé strany, odkudž H. do jámy nespádl, nestála ona bedna, která tam byla postavena v den soudní komise, nýbrž bedna mnohem nižší, která ovšem mohla spíše umožniti úraz, než mu zabrániti. Již tedy na základě zjištěných skutkových okolností byla by v konkrétním případě dána předvídatelnost mezi opomenutím obžalovaného a úrazem H-ovým. Souvislost mezi úrazem a úmrtím H-ovým vzal rozsudek na základě znaleckého posudku za prokázanou. Odůvodněnými námitkami zmateční stížnosti nejsou s to otrásti ani vývody, uvedené v písemném odvodu a obhájcem ústně přednesené, podle kterých strana, na které se neštěstí přihodilo, nemohla býti zahrazena, a byl ostatně prý přístup k této straně chráněn dvěma koryty na odpadkové vody, kromě toho, že s jedné strany byla bedna a s druhé strany sud, dále že strana druhá, která byla chráněna sudy, byla vždy zahrazována čeledínem, kdykoliv na té straně vyvážel výpalky, a opomenul-li čeledín sudy zase přistaviti, že nestihá zodpovědnost obžalovaného, a že není tudíž dána příčinná souvislost mezi tím, že se stalo neštěstí, a tím, že tato strana, kde byly sudy, nebyla ohrazena, a konečně, že uzamčením dvora učinil obžalovaný vše, co ho opravňovalo očekávati, že se žádné neštěstí státi nemůže. Otázka, zda strana, na které bývaly sudy postaveny, byla v době úrazu zahrazena, čili nic, je pro tento případ naprosto nerozhodna, poněvadž na straně té se neštěstí, o které jde, vůbec nepřihodilo, a nemohlo tudíž ohrazení strany té sloužiti k vyvinění obžalovaného. Rozhodným jest, že ona strana jámy, na které se úraz H-ův stal, byla otevřena a neohrazena; na ní se nacházející koryta pro odtok vody a výpalků nebyla překážkou, která by vstupu na chodník mezi palírnou a jámou byla zabraňovala, na opak vyplývá ze skutkového děje, že právě tato koryta překážela v po-

užívání chodníku podél palírny bez ohrožení lidské bezpečnosti, a že zejména také K., J. i H. vskutku dostali se do jámy s onoho ani koryty ani bednami nezahrazeného chodníku. Rovněž tak nelze přisvědčiti vývodu, že obžalovaný vedle jiných opatření, též uzavřením dvora vyloučil u sebe předvídatelnost ohrožení cizího života a tím subjektivní moment skutkové podstaty trestného činu, za vinu mu kladeného. Uzamčení vrat mohlo by právem přivoditi u obžalovaného vědomí, že je vyloučen každý úraz, jen tehdy, kdyby byl mohl obžalovaný důvodně předpokládati, že je dostatečným opatřením proti ohrožení lidské bezpečnosti nedostatečným opatřením výkalové jámy. Byl-li obžalovaný k předpokladu takovému oprávněn, je právě otázka, již bude se soudu nalézacímu znovu obíratí; při řešení jejím bude soudu uvážiti, že osudné noci byli v palírně lidé, ohledně nichž mohlo býti na snadě, že si v noci z palírny vyjdou beze světla na dvůr, jakož i, bylo-li obžalovanému počítati s možností, že i jiní příchozí zvenčí, v noci domohou se vstupu do dvora, nebo dokonce, jako v přítomném případě se stalo, naleznou cestu otevřenu. V ústním přednesu obhájcově nadhozená námitka spoluviny úraz utrpěvšího H-a mohla by býti přetřásána jen při eventuálních úvahách o existenci předpokladu §u 1304 obč. zák. ve sporu civilním, pro řízení trestní, zejména pro otázku vyvinění obžalovaného nebo zmenšení jeho zavinění jest však naprosto bezvýznamnou. Ježto však rozsudek trpí probranými formálními nedostatky, majícími význam pro bezvadné právní posouzení věci, nelze toho času rozhodnouti spolehlivě ve věci samé, nýbrž jeví se potřeba, rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1561.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Zhotovení ekrasitových pum a podložení jich na určitých místech spadá pod zločin úkladů o republiku podle §u 1 odstavec třetí zákona, je-li článkem plánovité činnosti irredentistické organisace, směřující k opětovnému násilnému přivtělení území válkou pozbytého k státu maďarskému.

Pod skutkovou podstatu §u 2 odstavec první zákona spadá jednání přípravné, bylo-li takového rázu, že se úmysl zločinný projevil způsobem, který již přiblížil možnost výsledku a ohrozil tím bezpečnost státu. Dostoupilo-li jednání již období pokusu, jde o zločin §u 1 odstavec třetí zákona.

Souběh uherského trestního zákona (§ 127 čís. 3) se zákonem na ochranu republiky (§ 1 odstavec třetí).

Zákon o státním soudě ze dne 19. března 1923, čís. 51 sb. z. a n.

Podle §u 22 zákona platí pro řízení o dovolací stížnosti proti rozsudku státního soudu před zrušovacím soudem předpisy trestního řádu ze dne 23. května 1873, čís. 119 ř. zák. (nikoliv uherského trestního řádu), i když byl čin spáchán a státním soudem souzen na Slovensku.

(Rozh. ze dne 21. března 1924, Kr II 584/23.)